

Obsah

- 10 Předmluva
- 12 Úvodem

1

15 **Kronikáři a dějepisci** (*Rudolf Fišer*)

- 17 Rukopisy kláštera
- 18 Městské pamětní zápisy
- 19 Farní kroniky a církevní spisy
- 19 Regionální dějepisectví
- 22 Dějiny paměťových institucí v Třebíči

2

25 **Příroda Třebíče** (*Petr Halas – Eva Kallabová*)

- 28 Neživá příroda
- 36 Krajina a živá příroda
- 42 Libušino údolí
- 43 Údolí Týnského potoka
- 45 Údolí potoka Lubí
- 45 Údolí Klapovského potoka
- 47 Velká Dubinka – Bažantnice
- 48 Rozvodní plošiny u Ptáčova, Pocoucova a Budíkovíc
- 50 Okolí Slavic
- 51 Louky a trávníky

3

57 **Od lovců sběračů do doby historické**

(*Milan Vokáč – Aleš Hoch*)

- 59 Čtvrtohory – Pleistocén
- 59 Paleolit
- 63 Neolit
- 66 Eneolit
- 66 Doba bronzová
- 68 Doba železná
- 68 Doba římská a stěhování národů

4

71 **Před založením města** (*Aleš Hoch*)

- 73 Raně slovanské až mladohradištní osídlení na Třebíčsku
- 75 Přírodní poměry
- 77 Nejstarší osídlení Třebíče
- 82 Dvorec na Karlově náměstí
- 92 Trhová osada a druhý dvorec
- 96 Závěr předlokačního osídlení a lokace nového města

5

101 Klášter Panny Marie 1101–1335

(Rudolf Fišer)

- 103 Vsuvka do třebíčského opisu Kosmovy kroniky
- 106 Areál kláštera a jeho majetek
- 109 Klášterní proboštství
- 110 Režijní hospodaření třebíčských benediktinů
- 110 Konvent a jeho představení
- 112 Služebníci kněze opata
- 114 Třebíčské klášterní anály
- 115 Klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie

6

123 Cesta k městským právům 1277–1335

(Rudolf Fišer)

- 125 Listina potvrzující existenci města
- 130 Udělení městských práv
- 131 Obsah městských práv

7

135 Institucionální město 1335–1405

(Rudolf Fišer)

- 137 Klášterní vrchnost
- 138 Důležitost městských práv
- 139 Samospráva města
- 141 Listina z roku 1406
- 143 Velikost a lidnatost středověké Třebíče

8

147 Neklidná doba 1405–1490

(Rudolf Fišer)

- 149 Markrabské války a počátek husitství
- 150 Zikmund Lucemburský a Třebíč
- 151 Třebíč v čase husitských válek
- 154 Klášter a město po ukončení bojů
- 156 Vzpouora měšťanstva proti klášterní vrchnosti
- 156 Třebíč a Jiří z Poděbrad
- 158 Nešťastný rok 1468
- 163 Viktorinův únik z klášterní pevnosti
- 165 Třebíč v troskách

9

169 Pernštejnské časy 1490–1557

(Leszek Cieślak)

- 171 Osobnost Viléma z Pernštejna
- 171 Obnova někdejšího třebíčského opatství a hospodářská politika Viléma z Pernštejna
- 175 Jan z Pernštejna a bývalé třebíčské opatství
- 177 Jan Jetřich Černoorský z Boskovic na třebíčském panství
- 179 Jan z Pernštejna upravuje poměry na třebíčském panství
- 182 Pernštejnský nedíl
- 182 Vratislav z Pernštejna dědičným pánem Třebíče
- 184 Město ve světle perňštejnského urbáře z roku 1556
- 188 Rozpad manské organizace
- 189 Řemeslnictvo
- 190 Náboženské a kulturní poměry
- 193 Zhodnocení působení Pernštejnů na třebíčském panství

10

195 **Renesanční Třebíč 1557–1618**

(Leszek Cieślak)

- 197 Změna vrchnosti
- 197 Spory měšťanů s Burianem Osovským z Doubravice
- 202 Hospodářská politika Smila Osovského z Doubravice
- 207 Politické působení Smila Osovského z Doubravice
- 208 Třebíčský zámek a jeho bezprostřední okolí
- 211 Domovní fond města Třebíče
- 213 „Národnostní“ a společenská skladba města
- 215 Renesance v Třebíči
- 217 Třebíčská městská věž
- 217 Správa města
- 218 Hygienické poměry a zdravotní péče
- 219 Městské zřízení z roku 1583
- 222 Spory o zběhlé poddané
- 224 Cechy
- 230 Městský špitál
- 231 Náboženské poměry
- 233 Kulturní život, městská škola, působení jednoty bratrské
- 236 Konec vlády Osovských z Doubravice

11

239 **Třicetiletá válka 1618–1648**

(Rudolf Fišer)

- 241 Kateřina z Valdštejna a Karel starší ze Žerotína
- 242 Stavovské povstání
- 244 Třebíč na počátku války
- 247 Důsledky Obnoveného zřízení zemského a změna vrchnosti
- 249 Emigrace měšťanů
- 250 Valdštejnská vrchnost
- 251 Třebíč na sklonku války

- 253 Zvyšování nároků vrchnosti na město
- 254 Třebíč jako centrum panství
- 254 Po vestfálském míru
- 256 Řemesla a obchod
- 256 Majetkové a sociální poměry
- 257 Židovská komunita v Podklášteří
- 258 Vzdělanost a kultura

12

263 **Období stagnace 1648–1740**

(Rudolf Fišer)

- 266 Po skončení třicetileté války
- 268 Návrat ke katolickému náboženství
- 271 Jezuitská misie
- 273 Odchody do emigrace a příchod kapucínů na jejkovské předměstí
- 275 Třebíč v urbářích a lánovém rejstříku
- 277 Domovní fond a stavební aktivita
- 277 Obyvatelstvo
- 278 Řemesla a obchod
- 279 Obnova autority cechů
- 280 Majetkové poměry
- 282 Konflikty s vrchností
- 283 Spory mezi Valdštejnny
- 285 Císařský reskript z roku 1708
- 285 Třebíč znovu pod úředním správcem a Narovnání z roku 1713
- 286 Jan Josef z Valdštejna
- 288 Třebíč jako přirozené středisko jihozápadní Moravy
- 289 Děkan Matlocius a vznik Bratrstva sv. Anny
- 290 Stavební aktivita římskokatolické církve
- 292 Renovace klášterního kostela F. M. Kaňkou
- 293 Všední život
- 295 Kultura a vzdělanost v první polovině 18. století

13

297 Od osvícenských reforem do vzniku obecní samosprávy 1740–1850

(Jitka Padrnosová)

- 299 Podoba města
- 308 Správa města
- 312 Vojska a požáry: pohromy hospodářského rozvoje
- 317 Nová farní organizace
- 319 Školství
- 324 Výstavba
- 328 Počátky české národní emancipace
- 330 Revoluční události 1848

14

333 Rozvoj občanské společnosti a zrychlení modernizace 1850–1918

(Jitka Padrnosová – Lenka Jičínská – Lukáš Fasora)

- 335 Obyvatelstvo
- 336 Hospodářství
- 340 Správa města a politické dění v rané fázi ústavní éry
- 344 Boj o radnici
- 347 Česká správa města a pluralizace veřejného života
- 353 Postavení židovského obyvatelstva
- 355 Školství
- 359 Náboženský život
- 360 Spolky
- 365 Stavební rozvoj
- 370 Velká válka 1914–1918

15

377 Třebíč v meziválečném období 1918–1939

(Lenka Jičínská – Lukáš Fasora)

- 379 Obyvatelstvo
- 380 Vznik republiky
- 382 Třebíčský průmysl, obchod, živnosti a zemědělství
- 388 Politické dění
- 394 Komunální sféra
- 398 Modernizace města
- 402 Spolkový a společenský život
- 407 Sociální péče a školství
- 412 Náboženský život
- 415 Druhá republika (1938–1939)

16

419 Léta protektorátu a druhé světové války 1939–1945

(Lenka Jičínská – Lukáš Fasora)

- 421 Vznik Protektorátu Čechy a Morava
- 422 Komunální sféra a veřejný život
- 426 Hospodářská a sociální situace
- 428 Perzekuce, odboj a kolaborace
- 435 Osvobození roku 1945

17

439 Éra tzv. Třetí republiky a komunistického režimu 1945–1989

(Petr Jičínský)

- 441 Obyvatelstvo
- 443 Osvobozená Třebíč
- 447 Stíny minulosti
- 450 Třetí republika

- 453 Cesta k nesvobodě – rok 1948
- 458 Represe odpůrců
- 460 Poločas komunistické diktatury: rok 1968 a jeho důsledky
- 467 Správně-politický vývoj
- 470 Hospodářství
- 482 Náboženský život
- 486 Stavební rozvoj města
- 494 Dopravní situace
- 495 Zdravotnictví
- 496 Školství
- 500 Tělovýchova a sport
- 506 Spolky
- 507 Kultura
- 517 Politiky paměti
- 519 Pád komunistického režimu

18

531 Závěrem: Po roce 1989

(Lukáš Fasora)

-
- 533 Obyvatelstvo
  - 534 Hospodářství
  - 537 Správa města
  - 538 Veřejné dění
  - 541 Urbanismus
  - 546 Vzdělanost, zdravotnictví a sociální péče
  - 549 Kultura a turistika
-
- 552 Doslov
  - 554 Poznámky
  - 611 Použité prameny a literatura
  - 642 Seznam vyobrazení
  - 657 Rejstřík
  - 697 Medailonky autorů
  - 699 Abstract